

โมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยการผลิตที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของ
กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น
The Model of Confirmatory Factor Analysis of Production Factors Affecting
Product Cost of Community Enterprise Group in Khon Kaen Province

นีรนาท เสนาจันทร¹, นฤมล อริยพิมพ์^{2*} และ ภัทรภร กิณพันธ์³

Neeranart Sanachan¹, Naruemol Ariyapim^{2*} and Patharaphorn Kiniphan³

^{1,2,3}หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

^{1,2,3}Bachelor of Accountancy, Faculty of Business Administration, Northeastern University

*Corresponding author's email address: naruemol.ari@neu.ac.th

วันที่รับบทความ (Received)	วันที่แก้ไขบทความ (Revised)	วันที่ตอบรับบทความ (Accepted)
5 พฤศจิกายน 2568	27 มกราคม 2569	28 กุมภาพันธ์ 2569

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านการจัดการผลิตที่มีอิทธิพลทางตรงต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น และพัฒนาแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 260 กลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสมการเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัจจัยต้นทุนการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านการจัดการผลิตและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก โดยปัจจัยต้นทุนการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านการจัดการผลิตมากที่สุดโดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.20 รองลงมาคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.03 นอกจากนี้ปัจจัยด้านการจัดการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.70 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) แบบจำลองที่พัฒนาชื่อว่า EPMC Model ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก และ 13 องค์ประกอบย่อย ข้อเสนอแนะการนำไปใช้ วิสาหกิจชุมชนแต่ละแห่งควรประยุกต์ใช้แบบจำลองให้สอดคล้องกับบริบท และสถานการณ์ที่เหมาะสมของแต่ละองค์กร

คำสำคัญ: ต้นทุนการผลิต, วิสาหกิจชุมชน, ผลิตภัณฑ์อาหาร, โมเดลสมการโครงสร้าง

ABSTRACT

This research studied on the external environment and production management factors directly influencing the production costs of the product processing and food product community enterprises in Khon Kaen province and development of model of factors influencing the production costs of the processing and food products community enterprises in Khon Kaen province. The sample group consisted of 260 community enterprises in processing and food products in Khon Kaen province. Data were collected via questionnaires and analyzed using structural equation modeling. The results showed that: 1) Production costs were directly influenced by production management factors and external environmental factors. production management factors had the greatest direct influence 0.20, followed by external environmental factors 0.03. Furthermore, production management factors were directly influenced by external environmental factors were = 0.70, with statistical significance of 0.05 level. 2) The developed model, named EPMC Model, consisted of three main components and thirteen sub-components. Recommendations for application included: Each community enterprise should adapt the model to their specific context and the appropriate circumstances for each organization.

Keywords: Production costs, Community enterprises, Food products, Structural Equation Models

บทนำ

ต้นทุนการผลิตเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการธุรกิจ เนื่องจากช่วยให้ผู้บริหารสามารถวางแผน ควบคุม และตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม Horngren et al. (2014) กล่าวว่า การรู้โครงสร้างต้นทุนที่แท้จริงจะช่วยให้ธุรกิจสามารถกำหนดราคาสินค้าได้อย่างแข่งขันและสร้างกำไรได้อย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน Drury (2018) ชี้ให้เห็นว่าการควบคุมต้นทุนการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพช่วยลดความสูญเสียและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรในกระบวนการผลิต นอกจากนี้ Garrison et al. (2021) ระบุว่าข้อมูลต้นทุนยังมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ ต้นทุนการผลิตเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ธุรกิจต้องให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักในการกำหนดราคาสินค้าและประเมินผลการดำเนินงาน สุระชัย ยิ้มประเสริฐ (2561) ระบุว่าข้อมูลต้นทุนเป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจทางการบริหาร เช่น การวางแผนกำลังการผลิตและการเลือกวิธีการผลิตที่เหมาะสม นอกจากนี้ อุดมศักดิ์ แซ่ลิ้ม (2563) ชี้ให้เห็นว่าการจัดการต้นทุนที่ดีช่วยเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันและเพิ่มความมั่นคงทางการเงินให้กับธุรกิจ

ในระยะยาว การเข้าใจและบริหารต้นทุนการผลิตอย่างเป็นระบบจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและแข่งขันได้ในระยะยาว ต้นทุนการผลิตมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร เนื่องจากเป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการกำหนดราคาสินค้า ความสามารถในการทำกำไร และความอยู่รอดของกิจการ สมคิด บางโม (2559) กล่าวว่า การทราบต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าใช้จ่ายในการผลิตอย่างถูกต้อง ช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจสามารถควบคุมต้นทุนและลดความสูญเสียเปล่าในกระบวนการผลิตอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกัน สุภาวดี ศรีสวัสดิ์ และคณะ (2562) พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการจัดทำบัญชีต้นทุนอย่างเป็นระบบ สามารถกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ได้เหมาะสมและแข่งขันในตลาดได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่คำนวณต้นทุนที่แท้จริง นอกจากนี้ งานวิจัยของ พิมพ์ชนก วงศ์คำจันทร์ (2564) ระบุว่า ความรู้ด้านต้นทุนการผลิตยังช่วยสนับสนุนการตัดสินใจพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารใหม่ การขอรับรองมาตรฐาน และการวางแผนขยายตลาด ดังนั้น การเข้าใจต้นทุนการผลิตจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความยั่งยืน และรายได้ที่มั่นคงให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร

ต้นทุนการผลิตได้รับอิทธิพลจากทั้งปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอกและปัจจัยด้านการจัดการผลิตภายในองค์กร โดยปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น ด้านการเมืองการปกครอง มีผลต่อกฎหมายแรงงาน และภาษี ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนการดำเนินงาน (Porter, 2008) ด้านเศรษฐกิจ เช่น ภาวะเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ย ส่งผลต่อราคาวัตถุดิบและต้นทุนทางการเงิน (Drury, 2018) ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรมมีผลต่อพฤติกรรมแรงงานและความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งอาจเพิ่มต้นทุนในการปรับตัวของกระบวนการผลิต (Kotler and Keller, 2016) ขณะที่ด้านเครื่องจักรและเทคโนโลยีช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนต่อหน่วยในระยะยาว (Heizer et al., 2020) ในด้านปัจจัยการจัดการผลิต ด้านคนถือเป็นหัวใจสำคัญ เนื่องจากทักษะและประสิทธิภาพแรงงานส่งผลโดยตรงต่อต้นทุนค่าแรงและความสูญเสียในกระบวนการผลิต (Garrison et al., 2021) ด้านการเงินช่วยให้การวางแผนและควบคุมต้นทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านวัสดุอุปกรณ์มีผลต่อคุณภาพสินค้าและต้นทุนวัตถุดิบ ด้านวิธีการและการจัดการที่เหมาะสมช่วยลดความสูญเสียเปล่าและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ขณะที่ด้านการตลาดส่งผลต่อปริมาณการผลิตและต้นทุนต่อหน่วย ดังนั้น การพิจารณาปัจจัยทั้งภายนอกและภายในจึงมีความสำคัญต่อการควบคุมต้นทุนการผลิตและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

จากที่กล่าวข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาโมเดลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยการผลิตที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการเป็นต้นแบบในการวางแผนกระบวนการผลิต ช่วยลดต้นทุน ลดเวลาในการผลิต ในการใช้วัตถุดิบและเครื่องจักรให้มีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันในตลาดได้ต่อไป

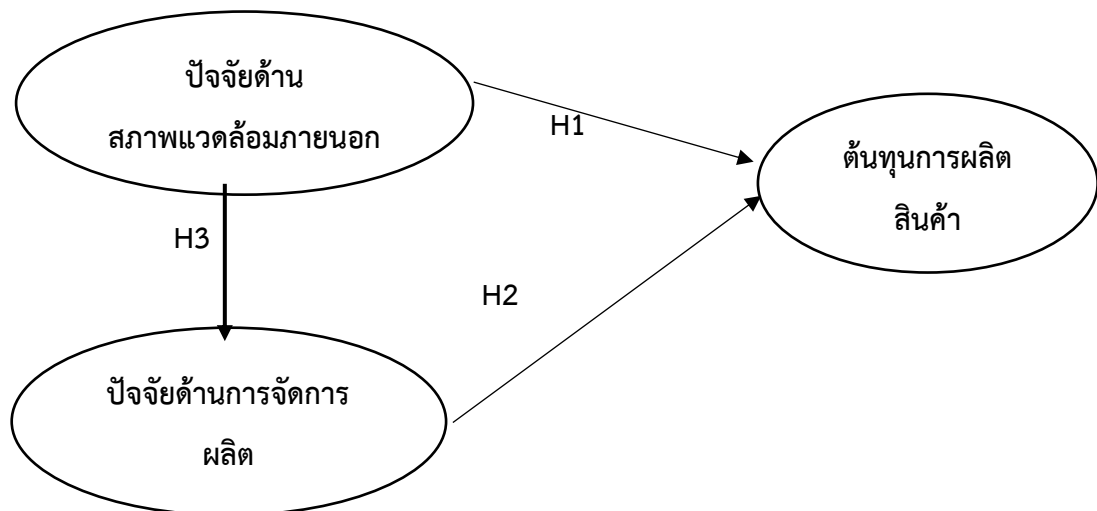
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก และปัจจัยด้านการจัดการผลิตที่มีอิทธิพลทางตรงต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาและพัฒนาแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านการจัดการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น
2. ปัจจัยด้านการจัดการผลิตมีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น
3. ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านการจัดการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น รวม 26 อำเภอ จำนวน 4,139 ราย (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2567)

กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM) โดยอิงตามแนวทางของ สุกมาส อังศุโชติ และคณะ (2554) ที่ระบุว่าควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 เท่าของตัวแปรในโมเดล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ในแบบจำลอง จำนวน 13 ตัวแปร ดังนั้นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม และเพียงพอจึงควรมี 260 ตัวอย่าง เพื่อให้ครอบคลุมและเพียงพอต่อการประมาณค่าตามความเหมาะสมของโมเดล ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportion stratified random sampling) โดยใช้สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย (บุญมี พันธุ์ไทย, 2554) ทำให้ได้ตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามจำนวนสัดส่วนของประชากรที่มีจนครบตามจำนวน 260 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและสภาพของการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เพียงคำตอบเดียวตามข้อมูลความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า ประกอบด้วยปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ปัจจัยด้านการจัดการผลิต และปัจจัยด้านต้นทุนผลิต จำนวน 55 ข้อ ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) รวมทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ 0.92 วัดความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก 0.728 ปัจจัยด้านการจัดการผลิต 0.866 และปัจจัยด้านต้นทุนการผลิต 0.737

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 ที่ผ่านการขออนุญาตจากคณะกรรมการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ที่ 126/2567 รหัสโครงการ 133/2567 ในช่วงเดือน พฤษภาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2568 โดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมทีมงานผู้ช่วย และการใช้แบบสอบถามออนไลน์ โดยการใช้ Google ฟอรม์ รวบรวมแบบสอบถามพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมดเพื่อเตรียม วิเคราะห์ข้อมูล จนครบตามจำนวน 260 ฉบับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานของ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์วิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น สถิติที่ใช้ คือ วิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Model: SEM) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรและทดสอบความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสภาพทั่วไปในการดำเนินงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66.2 มีอายุ อายุ 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 38.5 มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษา ตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 24.7 จำนวนสมาชิกปัจจุบันในกลุ่ม 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 สถานะภายใน กลุ่มเป็นประธาน และเป็นสมาชิกในกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 34.3 มีระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่ม 4-6 ปี คิดเป็น ร้อยละ 31.9 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจการในกลุ่ม กองทุนเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน คิดเป็นร้อยละ 32.7 แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 55.2 ประเภทการผลิต ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 58.8 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิต 10 คน ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.6 ประเภทผลิตภัณฑ์หลักของ กลุ่มอาหารแปรรูปจากธัญพืช คิดเป็นร้อยละ 39.0

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านการจัดการผลิตที่มีอิทธิพลทางตรงต่อต้นทุน การผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น รายละเอียดตาม ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของตัวแปรในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตสินค้า ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น

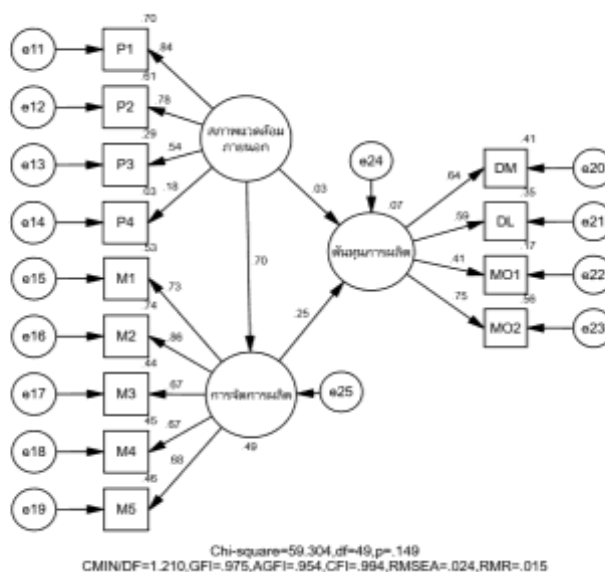
ตัวแปร	ปัจจัยด้านการจัดการผลิต			ปัจจัยต้นทุนการผลิต		
	TE	DE	IE	TE	DE	IE
สภาพแวดล้อมภายนอก	0.70	0.70	-	0.20	0.03	0.17
การจัดการผลิต	-	-		0.25	-	0.25

จากตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ค่าอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของโมเดลปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นตามสมมติฐานพบว่า ปัจจัยต้นทุนการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านการจัดการผลิตและปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก โดยปัจจัยต้นทุนการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านการจัดการผลิตมากที่สุดโดยมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.25 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รองลงมาคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก มีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.03 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกจากนี้ปัจจัยด้านการจัดการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีขนาดอิทธิพลทางตรงเท่ากับ 0.70 ซึ่งเป็นค่าอิทธิพลที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลทดสอบสมมติฐานแสดงตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ผลการทดสอบสมมติฐาน	
	อิทธิพล	ยอมรับ/ปฏิเสธ
H1 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น	DE = 0.03 IE = 0.17	ยอมรับ
H2 ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านการจัดการผลิตของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น	DE = 0.70 IE = -	ยอมรับ
H3 ปัจจัยด้านการจัดการผลิตมีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น	DE = - IE = 0.25	ยอมรับ

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น พบว่า การทดสอบไคสแควร์ (Chi-square) ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($P = 0.149$, $.05 < p \leq 1.00$ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาดัชนี กลุ่มที่เกณฑ์กำหนดไว้ในระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 และ 0.95 พบว่าดัชนี GFI = 0.975, AGFI = 0.954, CFI = .994 ผ่านเกณฑ์ ส่วนดัชนี RMR = 0.015 เข้าใกล้ 0 และ RMSEA = 0.0242 $\leq$ 0.009 ผ่านเกณฑ์ที่เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าโมเดลการวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์แสดงดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน การแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาและพัฒนาแบบจำลองปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น พบว่า แบบจำลองที่พัฒนาชื่อว่า EPMC Model (E = Environment, P = Production Management, C = Cost) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก และ 13 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายนอก มี 4 องค์ประกอบ คือ ด้านการเมืองการปกครอง (P1) ด้านเศรษฐกิจ (P2) ด้านสังคมวัฒนธรรม (P3) ด้านเครื่องจักร/เทคโนโลยี (P4) 2) ปัจจัยด้านการจัดการผลิต มี 5 องค์ประกอบ คือ ด้านคน (M1) ด้านการเงิน (M2) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (M3) ด้านวิธีการ/การจัดการ (M4) ด้านการตลาด (M5) 3) ปัจจัยต้นทุนการผลิตมี 4 องค์ประกอบ คือ ด้านค่าวัตถุดิบ (DM) ด้านค่าแรงงาน (DL) ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (MO1) และด้านค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร (MO2)

ตารางที่ 3 แสดงผลวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²
	B	S.E.	Beta	
ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก				
ด้านเครื่องจักร/เทคโนโลยี (P4)	1.00		0.18	.032
ด้านสังคมวัฒนธรรม (P3)	4.58	1.52	0.54	.288

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น	น้ำหนักองค์ประกอบ			R ²
ด้านเศรษฐกิจ (P2)	7.45	2.43	0.78	.611
ด้านการเมืองการปกครอง (P1)	8.01	2.57	0.84	.699
ปัจจัยด้านการจัดการผลิต				
ด้านการตลาด (M5)	0.67	0.06	0.68	.456
ด้านวิธีการ/การจัดการ (M4)	0.69	0.05	0.67	.449
ด้านวัสดุอุปกรณ์ (M3)	0.80	0.06	0.67	.444
ด้านการเงิน (M2)	1.00		0.86	.735
ด้านคน (M1)	0.93	0.07	0.73	.528
ปัจจัยต้นทุนการผลิต				
ด้านค่าวัตถุดิบ (DM)	0.94	0.11	0.64	.414
ด้านค่าแรงงาน (DL)	1.00		0.59	.349
ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (MO1)	0.63	0.10	0.41	.169
ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร (MO2)	0.97	0.11	0.75	.564

จากตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น พบว่า 13 องค์ประกอบย่อย มีค่าอยู่ระหว่าง 0.18 ถึง 0.86 โดยตัวชี้วัดด้านการเงิน (M2) มีความสำคัญมากที่สุด (0.86) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 73.5 รองลงมาได้แก่ ด้านการเมืองการปกครอง (P1) (0.84) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 69.9 ด้านเศรษฐกิจ (P2) (0.78) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 61.1 ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร (MO2) (0.75) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 56.4 ด้านคน (M1) (0.72) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 52.8 ด้านการตลาด (M5) (0.68) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 45.6 ด้านวิธีการ/การจัดการ (M4) (0.67) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 44.9 ด้านวัสดุอุปกรณ์ (M3) (0.67) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 44.4 ด้านค่าวัตถุดิบ (DM) (0.64) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 41.4 ด้านค่าแรงงาน (DL) (0.59) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 34.9 ด้านสังคมวัฒนธรรม (P3) (0.54) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 28.8 ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (MO1) (0.41) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุน

ในการผลิตสินค้า ร้อยละ 16.9 ด้านเครื่องจักร/เทคโนโลยี (P4) (0.18) มีความผันแปรร่วมกับปัจจัยต้นทุนในการผลิตสินค้า ร้อยละ 3.2

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น พบว่า ปัจจัยต้นทุนการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยด้านการจัดการผลิตมากที่สุด ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยด้านการจัดการผลิต ได้แก่ การบริหารจัดการด้านคน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเงินทุน และด้านวิธีการผลิต เป็นปัจจัยที่มีความใกล้ชิดและส่งผลโดยตรงต่อโครงสร้างต้นทุนการผลิตมากที่สุด เนื่องจากการจัดการผลิตเป็นกระบวนการภายในที่กำหนดประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร หากการจัดการไม่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดต้นทุนสูญเปล่า และต้นทุนแฝงโดยตรงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Heizer et al. (2020) ที่ระบุว่า การจัดการการผลิตที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดต้นทุนต่อหน่วย เพิ่มผลผลิต และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยเฉพาะในธุรกิจขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชนที่มีข้อจำกัดด้านเงินทุนและเทคโนโลยี นอกจากนี้ Stevenson (2018) อธิบายว่า ต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เกิดจากการตัดสินใจเชิงบริหาร เช่น การวางแผนการผลิต การควบคุมสินค้าคงคลัง และการใช้แรงงาน หากขาดการวางแผนที่เหมาะสม จะทำให้ต้นทุนแรงงาน ต้นทุนวัตถุดิบ และต้นทุนค่าเสียโอกาสเพิ่มสูงขึ้น ส่วน Porter (1985) ชี้ให้เห็นว่า ความได้เปรียบด้านต้นทุน เกิดจากกระบวนการภายในองค์กรเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมต้นทุนวัตถุดิบ การเพิ่มประสิทธิภาพแรงงาน หรือการลดขั้นตอนการผลิต ซึ่งล้วนเป็นผลจากการจัดการผลิตโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับ Slack et al. (2022) ที่ระบุว่า การจัดการการผลิตที่ดีจะช่วยลดต้นทุนคุณภาพ เช่น ของเสีย งานแก้ไข และความสูญเสียจากกระบวนการที่ไม่มีมาตรฐาน ซึ่งเป็นต้นทุนที่พบได้บ่อยในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหาร ดังนั้น ผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยด้านการจัดการผลิตมีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยต้นทุนการผลิตมากที่สุด จึงสะท้อนให้เห็นว่า การบริหารจัดการภายในเป็นหัวใจสำคัญในการควบคุมและลดต้นทุนการผลิตของวิสาหกิจชุมชน

ส่วนปัจจัยด้านการจัดการผลิตได้รับอิทธิพลทางตรงจากปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมวัฒนธรรม และด้านเทคโนโลยี ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นปัจจัยกำหนดกรอบและเงื่อนไขในการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Daft (2016) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมภายนอกมีผลต่อการตัดสินใจด้านโครงสร้างและกระบวนการจัดการภายในองค์กร องค์กรจำเป็นต้องปรับรูปแบบการจัดการให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ภาวะเป็ยบของรัฐ และการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ส่วน Dess et al. (2019) ระบุว่า การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เช่น ราคาวัตถุดิบ นโยบายภาครัฐ หรือความต้องการของผู้บริโภค จะส่งผลให้องค์กรต้องปรับแผนการผลิต วิธีการทำงาน และการจัดสรรทรัพยากร เพื่อความอยู่รอดและความสามารถในการแข่งขันในบริบทของวิสาหกิจชุมชน และ Kotler and Keller (2016) ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม

รวมถึงพฤติกรรมผู้บริโภค มีผลต่อการออกแบบกระบวนการผลิต เช่น มาตรฐานความปลอดภัยอาหาร รูปแบบบรรจุภัณฑ์ และการเลือกใช้เทคโนโลยี ซึ่งล้วนส่งผลต่อการจัดการผลิตโดยตรง นอกจากนี้ Mintzberg (2009) อธิบายว่า การจัดการภายในองค์กรไม่สามารถแยกออกจากบริบทภายนอกได้ โดยเฉพาะองค์กรขนาดเล็กที่มีความยืดหยุ่นต่ำ การเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยของสภาพแวดล้อม เช่น กฎหมายแรงงานหรือราคาพลังงาน จะส่งผลต่อการจัดการแรงงานและต้นทุนการผลิตทันที ดังนั้น ผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกมีอิทธิพลทางตรงต่อปัจจัยด้านการจัดการผลิต แสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องปรับระบบการจัดการผลิตให้สอดคล้องกับบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกด้านที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือด้านการเมืองการปกครอง ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลสูงต่อการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ นพรัตน์ แสงรักษาสงค์ (2566) ที่ค้นพบว่าด้านการเมืองการปกครองในเรื่องนโยบายภาครัฐ การสนับสนุน ส่งเสริม และกฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการจัดตั้ง การดำเนินงาน และการเข้าถึงแหล่งทุน ความช่วยเหลือของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ กำลังซื้อของผู้บริโภค และยังคงสอดคล้องกับงานของ Kotler and Armstrong (2018) อธิบายว่า สภาพแวดล้อมทางการเมืองและและกฎระเบียบการค้า ล้วนส่งผลต่อต้นทุนการดำเนินงาน ส่วนปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร ด้านคน ด้านการตลาด ด้านวิธีการและการจัดการ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านค่าวัตถุดิบ ด้านค่าแรงงาน ด้านสังคมวัฒนธรรม ด้านค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ และด้านเครื่องจักรและเทคโนโลยีก็เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อต้นทุนเหมือนกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ชลิตา ธรรมรัตน์ และคณะ (2567) ค้นพบว่าด้านการผลิตและการจัดการยังคงเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลต่อต้นทุน โดยเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร และค่าวัตถุดิบเป็นต้นทุนหลักในการผลิตสินค้าแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบการจัดซื้อที่คุ้มค่า และการจัดการสต็อกจึงมีความสำคัญต่อการควบคุมต้นทุน และด้านค่าแรงงานในเรื่องความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพของสมาชิก/พนักงาน รวมถึงค่าตอบแทนแรงงาน ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพสินค้า และยังคงสอดคล้องกับงานของ วิภาภรณ์ ศรีหาธาตุ (2567) ที่ค้นพบว่าปัจจัยในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจประกอบด้วย 1) ด้านคนหรือแรงงาน 2) ด้านนวัตกรรม 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และ 4) ด้านการจัดการ ส่วน กุศยา แสงสี (2564) ค้นพบว่า การจัดการ การวางแผนการผลิต การบริหารจัดการภายในกลุ่ม และการควบคุมกระบวนการผลิตมีผลต่อการลดความสูญเปล่าและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และ บุญทิพย์ แก้วมี และคณะ (2565) ค้นพบว่า เครื่องจักร/เทคโนโลยีมีความสำคัญต่อการเพิ่มศักยภาพการผลิตและลดต้นทุนในระยะยาวหากมีการใช้เครื่องจักรที่เหมาะสมและมีการบำรุงรักษาที่ดี การลดต้นทุนที่ประสบความสำเร็จต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผล และปรับปรุงอยู่เสมอ รวมถึงต้องสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้เกิดพลังรวมและประโยชน์สูงสุด

ปัจจัยด้านการผลิต ด้านที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือด้านการเงินจากข้อที่ค้นพบปัจจัยด้านการเงินมีความสำคัญมากที่สุดในการส่งผลต่อต้นทุนในการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและ

ผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งสอดคล้องกับงานของ กรกฎ สระคูพันธ์ และ ศุภวัฒนา กรวงศ์ธนวุธ (2562); อรรวรรณ โสมพริ้ง (2566) ที่ค้นพบว่าลักษณะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ที่มีประสบการณ์ ปัญหาด้านการจัดการทางการเงินและการเข้าถึงแหล่งทุนเนื่องจากปัจจัยด้านการเงินเป็นหัวใจสำคัญ ในการขับเคลื่อนธุรกิจการขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารต้นทุนการผลิต และการทำบัญชี ที่ถูกต้อง แม่นยำทำให้ไม่สามารถทราบต้นทุนที่แท้จริง และกำหนดราคาขายที่เหมาะสมได้ซึ่งส่งผลกระทบต่อ กำไรและความอยู่รอดของกลุ่ม และยังสอดคล้องกับงานของ อุมภาพร ตระกูลเอี่ยมเสถียร และคณะ (2564) ค้นพบว่าปัญหาด้านสภาพคล่องทางการเงิน การจัดหาแหล่งเงินทุน รวมถึงการบริหารความเสี่ยงทางการเงิน มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลวิจัยพบว่าปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ด้านการเมืองการปกครอง อาจมีผล จากการเปลี่ยนแปลงกฎหมายการค้าและการลงทุน, กฎหมายภาษี ดังนั้นผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องติดตาม ข้อมูลข่าวสารกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ และควรปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายและภาษีเพื่อ วางแผนที่เหมาะสม

1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการทบทวนและปรับปรุง การจัดการด้านคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการผลิต เช่น การกำหนดมาตรฐานการทำงาน การลดของเสีย ในกระบวนการผลิต และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งจะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตพื้นที่ การศึกษาการวิจัยครั้งต่อไปอาจขยายกลุ่มตัวอย่างไปยัง วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดอื่นหรือในระดับภูมิภาค เพื่อเปรียบเทียบ ความแตกต่างของอิทธิพลปัจจัยที่มีต่อต้นทุนการผลิต และเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงผลการวิจัย ในภาพรวม

2.2 ควรเพิ่มตัวแปรอื่นที่อาจมีผลต่อต้นทุนการผลิต เช่น ปัจจัยด้านนวัตกรรม ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านห่วงโซ่อุปทาน หรือปัจจัยด้านการจัดการคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร เพื่อให้โมเดล การวิจัยมีความครอบคลุมและสะท้อนบริบทการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรกฎ สระคูพันธ์ และ ศุภวัฒนา กรวงศ์ธนวุธ. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการจัดทำบัญชี วิสาหกิจชุมชน. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*, 10(2), 296-309.

- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร. (2567). *รายชื่อวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน*.
https://smce2023.doae.go.th/ProductCategory/SmceCategory.php?region_id=4&province_id=40&amphur_id=&key_word.
- กุศยา แสงสี. (2564). ปัจจัยสู่ความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน กรณีศึกษากลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล. *วารสารอิสลามในประชาคมอาเซียน*, 4(2), 22-38.
- ชลิดา ธรรมรัตน์, วรรณภา จันทิงทอง และ อรวรรณ ภัทรพรนนท์. (2567). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อำเภอสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์*, 20(1), 162-178.
- นพรัตน์ แสงรักษาสงค์. (2566). *ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก* [สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญทิพย์ แก้วมี, สุวรร สุภาพ, และ วศินี ทองแสง. (2565). การพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเข้าสู่มาตรฐานการผลิตอาหารที่ดี. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 10(2), 16-29.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2554). *ระเบียบวิธีการวิจัยการศึกษาเบื้องต้น*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิมพ์ชนก วงศ์คำจันทร์. (2564). การบริหารต้นทุนการผลิตที่ส่งผลต่อความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์อาหาร. *วารสารบริหารธุรกิจและสังคมศาสตร์*, 9(1), 87-102.
- วิภาภรณ์ ศรีหาธาตุ. (2567). คุณลักษณะของผู้ประกอบการและปัจจัยในการดำเนินธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการประกอบธุรกิจร้านอาหารในเขตตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 15(1), 2589-269.
- สมคิด บางโม. (2559). *การบัญชีต้นทุน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาชัย ยิ้มประเสริฐ. (2561). *การบัญชีบริหาร*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุภมาส อังสุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และ รัชนีกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL* (พิมพ์ครั้งที่ 3). เจริญดีมีนคองการพิมพ์.
- สุภาวดี ศรีสวัสดิ์, นฤมล จันท์แก้ว, และ สมชาย พูลสวัสดิ์. (2562). การจัดทำบัญชีต้นทุนกับความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาชุมชน*, 12(2), 45-60.
- อรวรรณ โสมพริ้ง. (2566). การบริหารต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*, 12(2), 1-13.
- อุดมศักดิ์ แซ่ลิ้ม. (2563). *การบริหารต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.

- อุมาพร ตระกูลเอี่ยมเสถียร, ชัชรียา พงษ์เพชร, และ ประมวล ทรายทอง. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 13(2), 85-110.
- Daft, R. L. (2016). *Organization theory and design* (12th ed.). Cengage Learning.
- Dess, G. G., Lumpkin, G. T. and Eisner, A. B. (2019). *Strategic management: Text and cases* (8th ed.). McGraw-Hill Education.
- Drury, C. (2018). *Management and cost accounting* (10th ed.). Cengage Learning.
- Garrison, R. H., Noreen, E. W. and Brewer, P. C. (2021). *Managerial accounting* (17th ed.). McGraw-Hill Education.
- Heizer, J., Render, B. and Munson, C. (2020). *Operations management: Sustainability and supply chain management* (13th ed.). Pearson Education.
- Horngren, C. T., Datar, S. M. and Rajan, M. V. (2014). *Cost accounting: A managerial emphasis* (15th ed.). Pearson Education.
- Kotler, P. and Armstrong, G. (2018). *Principles of marketing* (17th ed.). Pearson.
- Kotler, P. and Keller, K. L. (2016). *Marketing management* (15th ed.). Pearson Education.
- Mintzberg, H. (2009). *Managing*. Berrett-Koehler Publishers.
- Porter, M. E. (1985). *Competitive advantage: Creating and sustaining superior performance*. Free Press.
- Porter, M. E. (2008). *The five competitive forces that shape strategy*. Harvard Business Review.
- Slack, N., Brandon-Jones, A., & Johnston, R. (2016). *Operations management* (8th ed.). Pearson.
- Stevenson, W. J. (2018). *Operations management* (13th ed.). McGraw-Hill Education.